

Uvodna bilješka

U martu 2023. navršilo se deset godina otkako nas je napustila lingvistica čiji naučni doprinos bosnistika vjerno pamti – naša draga kolegica Alma Granov. U znak sjećanja na njenu ličnost i naučni rad Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik Filozofskog fakulteta u Sarajevu priredio je *Zbornik radova u znak sjećanja na kolegicu Almu Granov*, s temama iz područja lingvistike, književnosti i kulture.

Alma Granov (Sarajevo, 22. januar 1968 – Beč, 29. mart 2013) ostavila je velik trag i kao naučnica i kao nastavnica među kolegicama i kolegama te studentima i studenticama našeg fakulteta. Bila je asistentica, viša asistentica i docentica na Odsjeku za bosanski, hrvatski i srpski jezik od 1993. godine do svoje smrti. Kolegica Granov dala je značajan doprinos bosanskohercegovačkoj lingvistici u oblasti rekcijske fonologije i posebno kompjuterske semiotike.

Još od studentskih dana kolegica Granov interesirala se za teme koje su stajale na marginama naučnog interesovanja u regiji, da bi 2003. godine magistrirala s temom *GP metod u ASR – teorijski i praktični aspekti primjene u bosanskom jeziku*, a 2008. godine i doktorirala s temom *Semiotički pristup znakovima u korisnički orijentiranim interfaceima*. Iako je aktivno vladala engleskim i njemačkim jezikom, literatura na koju se tada mogla osloniti u dvjema temama bila je vrlo skromna, stoga su ove disertacije pionirski radovi ne samo u lingvistici nego i šire. Kako bi dopunila bosnistiku aktuelnim naučnim dostignućima u navedenim oblastima, Alma Granov boravila je na Univerzitetu u Beču na Institutu za opću lingvistiku pod rukovodstvom prof. dr. Johna Rennisona te na Univerzitetu u Arizoni na Odjelu za jezičke programe i učenje na daljinu, odakle se vratila s vrijednim kompetencijama i znanjima, te je pozvana da bude saradnica na Microsoftovu projektu izrade lokalnih verzija softverskih paketa, kao što su: LIP TermWorksheet za bosanski jezik, StyleGuide za bosanski

jezik, PoliCheck za bosanski jezik, verzija Microsoftova paketa (Office) na bosanskom jeziku te Vista operativni sistem na bosanskom jeziku. Veliku je zaslugu imala i u projektu uvrštavanja bosanskog jezika na Google Translate. Sjetimo se da nas je kolegica Granov napustila u trenutku kada je pripremala projekt čija je važnost za bosanski jezik, odnosno za bosansko-hercegovačku kulturnu baštinu uopće, nemjerljiva. Projekt se odnosio na proces digitalizacije, u okviru kojeg je dr. Alma Granov bila svjesna da budućnost jezika – s tim u vezi, i kulture uopće – leži upravo u razvoju jezičkih tehnologija, drugim riječima, da je propadanje jezika i kulture usko povezano s odsječnošću od digitalne civilizacije.

Pored sjećanja, ovaj zbornik je posebno naš znak zahvalnosti kolegici Almi Granov za njenu hrabrost da se uhvati ukoštac s brojnim izazovima u oblasti kojom se bavila te da iza sebe ostavi pionirske radove koji će služiti narednim naučnim generacijama. Zbornik objedinjuje deset radova iz lingvistike, nauke o književnosti i kulturne baštine. Uz članove Odsjeka za bosanski, hrvatski i srpski jezik, radove su napisali kolege i kolegice koji su saradivali s kolegicom Granov te mlađe kolegice i kolege koji su usvajali prva znanja iz njenih tekstova o kompjuterskoj lingvistici i jezičkim tehnologijama. Tako uvodni rad u ovom zborniku predstavlja iscrpan prikaz doktorske disertacije Alme Granov, koji je u znak zahvalnosti znanstvenici Granov, ali i profesorici koja je radila na Odsjeku za bosanski, hrvatski i srpski jezik napisao student završne godine drugog ciklusa studija Sifet Karalić. Sljedeću skupinu tekstova čini devet radova podijeljenih u dvije tematske cjeline – jezik i književnost. Prvu tematsku cjelinu čini šest priloga. Prva dva priloga odnose se na jezičku analizu u području idiomatologije. U prvom se radu problematizira pitanje razlikovanja glagolskih idioma od neidiomatskih skupina (Ismail Palić). U drugom se radu istražuje utjecaj ograničenja SMS-forme na pojavu i sastav idiomskih skupina (Azra Hodžić-Čavkić) – s obzirom na građu na kojoj se zasniva, a to je korpus SMS-poruka, ovaj rad čini poveznicu s narednim prilogom u kojem se obrađuju pragmatički efekti multipliciranja grafema u SMS-porukama, koja su, multipliciranja, karakteristična upravo za tehnologijom posredovanu komunikaciju (Halid Bulić). Sljedeću skupinu radova u prvoj tematskoj cjelini čine prilozima koji se odnose na kulturološke teme – stihovane

rječnike koje bosnistika baštini iz osmanske kulture (Kerima Filan), zatim na reprezentaciju kulture u priručnicima za učenje bosanskog, hrvatskog i srpskog kao stranog jezika (Azra Ahmetspahić-Peljto) te na kulturu putovanja, u okviru koje se obrađuje stil bosanskohercegovačkih putopisnih tekstova (Bernisa Puriš). Drugu dio ovog zbornika čine tri priloga iz književnosti. U prvom se prilogu propituje funkcija elemenata tragičnog u usmenim bajkama zabilježenim u bošnjačkoj sredini s ciljem da se upotpuni razumijevanje o stilu usmene bajke (Amira Dervišević). Drugi prilog bavi se tekstovima divanske poezije, kao dijelom bosanskohercegovačke kulturne baštine, a koja, poezija, svojim formalnim i sadržinskim obilježjima nastupa kao memorijski konektor s islamskom književnom tradicijom i poezijom pisanom na perzijskom jeziku (Sabaheta Gačanin). U trećem je prilogu riječ o književnohistorijskoj problematici iz italijanske književnosti (Mirza Mejdanija) – u radu se daje osvrt na adaptaciju historijske radnje i historijskog lika u romanu “Zaručnici” Alessandra Manzoniya u skladu s autorovom poetikom prikazivanja zla i prisilnog monašenja u italijanskom društvu 16. i 17. vijeka.

Svaki pojedinačni rad u Zborniku recenzirala su po dva recenzenta slijepom recenzijom. Zbornik je u cijelosti recenziralo dvoje recenzenta otvorenom recenzijom.

Vjerujemo da će sadržaj ovog zbornika biti koristan i zanimljiv čitateljstvu te da će radovi objavljeni u njemu biti inspirativni za dalja naučna i stručna istraživanja sličnih tema u području lingvistike, književne nauke i kulture uopće. Autorima i autoricama, koji su svojim radovima pokazali da nose uspomenu na rano preminulu kolegicu Granov i poštovanje prema njenom doprinosu bosnistici, svim recenzentima i recenzenticama, koji su svojim vrijednim sugestijama doprinijeli kvaliteti ovdje priloženih radova, te svima koji su sudjelovali u objavljivanju *Zbornika u znak sjećanja na kolegicu Almu Granov* – upućujemo najiskreniju zahvalnost i poštovanje.

Sarajevo, 2024.

Bernisa Puriš